

Taivo Kivistik
Riigihangete vaidluskomisjon
vako@fin.ee
Endla 13, 10122 Tallinn

Meie 21.03.2024 nr 5-7/24-126-2

SEISUKOHT

riigihanke „Sülearvutite ja tahvelarvutite ostmise ja rentimine raamlepinguga“
(viitenumber 263728) vaidlustuses

Hankija: Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus
Registrikood: 77001613
Lõdtsa tn 8a, 11415 Tallinn

Hankija esindaja: Fredy Bogomolov, jurist
e-post: Fredy.Bogomolov@rit.ee

Vaidlustaja: Atea AS
Registrikood: 10088390
Järvevana tee 7b, Tallinn 10138

Vaidlustaja esindaja: vandeadvokaat Marko Mehilane
Advokaadibüroo HEED Entsik
e-post: marko@heedentsik.ee

Kolmas isik: Green IT OÜ
registrikood 11306239
e-post: info@greenit.ee

Telia Eesti AS
registrikood 10234957

AS SEB Liising
registrikood 10281767

1. Asjaolud ja menetluskäik

- 1.1. Hankija viis läbi avatud hankemenetluse „Sülearvutite ja tahvelarvutite ostmise ja rentimine raamlepinguga“ (edaspidi hange). Hankija tegi 05.03.2024 käskkirjaga nr 5-1/24723-1 hanke osas 2 järgmised hankeotsused:
  - 1.1.1. tunnistas vastavaks vaidlustaja pakkumuse;
  - 1.1.2. tunnistas vastavaks kolmanda isikuühispakkumuse;
  - 1.1.3. tunnistas edukaks kolmanda isiku ühispakkumuse.
- 1.2. Hankija edastas teate tehtud hankeotsustest riigihangete registri kaudu 06.03.2024.
- 1.3. Vaidlustaja esitas vaidlustuse, milles leiab, et hankija otsused, millega tunnistati hanke osas 2 vastavaks ja edukaks kolmanda isiku pakkumus, on õigusvastased ja rikuvad vaidlustaja majanduslikku huvi saada ja sõlmida ühe pakkujaga raamleping osas 2.

- 1.4. Vaidlustaja leiab, et kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine hanke osas 2 ei ole põhjendatud ning kooskõlas RHS §-ga 3 ja §-ga 114.
- 1.5. Vaidlustaja on esitanud eelduslikud väited kolmanda isiku pakkumuse mittevastavuse kohta hanke alusdokumentides sätestatule. Vaidlustaja leiab, et
  - 1.5.1. kolmanda isiku pakutud sülearvuti klaviatuur ei vasta hanke alusdokumentides sätestatule, kuna klaviatuur ei ole hankes nõutud tootjapoolne Eesti klaviatuur ning ei ole integreeritud klahvide altvalgustusega;
  - 1.5.2. kolmanda isiku pakutud seadme müratase ei ole vastav hanke alusdokumentides sätestatule;
  - 1.5.3. kolmanda isiku pakutud lisaseadmed ei vasta hanke alusdokumentides sätestatule (USB saatja ulatub arvuti korpusest 0,77 cm kaugusele);
  - 1.5.4. hankija on andnud pakkumustele ebaõigesti hindepunkte hindamiskriteeriumis „Ekraani heledustugevus (mõõtmisühik nitt)“, kuna kolmanda isiku pakutud seadme ekraani helendustugevus ei saa olla 1000 nitti, vaid on vähem;
  - 1.5.5. hankija on andnud pakkumustele ebaõigesti punkte ka hindamiskriteeriumis „Aku mahutavus“, kuna kolmanda isiku eeldatavalt pakutud sülearvuti HP aku tegelik mahutavus ei ole tõendatult 51 Wh.
- 1.6. Vaidlustaja taotleb vaidlustuse läbivaatamist istungil ning vaidlustusasja materjalide juurde kolmanda isiku poolt hankijale testimiseks toodud sülearvuti koos lisaseadmetega välja andmist hankija poolt.

2. Hankija seisukoht ja põhjendused

- 2.1. Hankija leiab, et vaidlustus on üles ehitatud üksnes eeldustele ning hanke alusdokumentides sätestatu meelevaldsetele tõlgendustele. Hankija on toiminud riigihangete seaduse ning alusdokumentides sätestatu kohaselt, järgides seejuures kõikide osapoolte põhjendatud huve ja õiguseid.
- 2.2. Hankija annab vastused vaidlustuses esitatud väidetele nende esitamise järjekorras ning selguse huvides jagab need osadeks vastavalt seisukoha punktis 1.5 toodule.
- 2.3. Esmalt annab hankija seisukoha vaidlustaja taotlustele vaidlustuse läbivaatamiseks istungil ning kolmanda isiku poolt hankijale testimiseks toodud sülearvuti koos lisaseadmetega välja andmiseks hankija poolt.
- 2.4. Hankija leiab, et vaidlustuse lahendamine on võimalik ka ilma istungita. Lähtuvalt hanke alusdokumentidest on hankes esitatavad tõendid üksnes dokumentaalsed ning hankija läbiviidud hindamise õiguspärasuse tuvastamiseks istungi pidamine vajalik ei ole. Hankemenetluses esitasid pakkujad hankijale testimiseks ka oma pakutavad seadmed, kuid testimise juurde ei loonud hankija muud kriteeriumit kui ainult see, et seadmed tuleb testimiseks tuua. Vaidlustuses ei ole viidatud, et vaidlustaja kahtleb, kas kolmas isik on hankijale seadmed testimiseks toonud, seega selles küsimuses vaidlus puudub. Samuti on kolmas isik oma pakkumuses viidanud ärisaladusele, seega, kuuluvad ärisaladuse alla ka testimisele toodud seadmed ning nende vaatlemise juurde ei tohi vaidlustaja ka istungil pääseda.
- 2.5. Seetõttu leiab hankija, et vaidlustaja taotlused vaidlustuse lahendamiseks istungil ning kolmanda isiku poolt hankijale testimiseks toodud sülearvuti koos lisaseadmetega välja andmiseks hankija poolt, tuleb jätta rahuldamata.
- 2.6. Lisaks on vaidlustuses hankijale ette heidetud hanke protokollide ja testimiseks toodud toodete piltide välja andmisest keeldumist. Hankija leiab, et on toiminud kõikide menetlusosaliste põhjendatud huve ja õigusi silmas pidades, viidatud juhul kolmanda isiku ärisaladuse kaitseks. Riigihangete registri teabevahetusest kolmanda isikuga on näha, et hankija on küsinud ka täpsustust ärisaladuse esinemise puhul testimiseks toodud seadmete pildistamisel ning lähtunud selles küsimuses kolmanda isiku antud juhistest kolmanda isiku õiguste kaitseks. Hankija selgitab, et kõikide pakkujate ärihuvide kaitsmine on nii iga pakkuja kui ka hankija ülesanne. Seepärast lähtus hankija nii menetluses kui ka vaidlustusmenetluse puhul asjaolust, et kolmas isik on enda pakkumuse, sealhulgas testimiseks toodud seadmed, tunnistanud ärisaladuseks, välja arvatud osas mida seadus üheselt keelab ärisaladuseks pidada.
- 2.7. Hankija leiab, et on täitnud kõik nõuded avalikustamise ja läbipaistvuse tagamiseks. Vaidlustaja etteheide on ebakohane.

- 2.8. Vaidlustaja leiab, et kolmanda isiku pakutud klaviatuur ei vasta hanke alusdokumentides sätestatule, kuna klaviatuur ei ole hankes nõutud tootjapoolne Eesti klaviatuur ning ei ole integreeritud klahvide altvalgustusega.
- 2.9. Hankija leiab, et kolmanda isiku pakutud klaviatuur vastab hanke alusdokumentides sätestatud nõuetele ning deklareeritud nõuetele vastavuse kohta on esitatud ka tõendid. Klaviatuuril on olemas vajalikud märgid ja kõik eesti tähestiku tähed.
- 2.10. Eesti klaviatuuri ei ole saavutatud kleebiste läbi. Kolmas isik on esitanud oma pakkumuses kinnituse, et kleebiseid ei ole kasutatud. Samuti on kinnitus Balti müügiesindajalt, et klaviatuur ei ole ümbertöödeldud (leitav pakkumuse juurest).
- 2.11. Samuti on kolmanda isiku pakutud seadme kõik klahvid altvalgustatud, mida tõendab lisatud foto 1. Hankija on veendunud lisaks dokumentaalsetele kinnitustele ka vaatluse teel, et altvalgustus toimib eesti asetuses nõutud tähemärkidel, sealhulgas “Ü”, “Ö”, “Õ”, “Ä”, “Š” ja “Ž”. Seega on vaidlustaja esitatud väited kolmanda isiku pakkumuse mittevastavuse kohta ekslikud ning üksnes oletuste pinnalt esitatud.
- 2.12. Ärisaladusega hankija seisukohta lisab hankija dokumendi „Foto 1“. Sellelt nähtub kolmanda isiku pakutud sülearvuti klaviatuuri altvalgustuse toimivus kõikide klahvide puhul ning Eesti klaviatuuri olemasolu.
- 2.13. Vaidlustaja on hanke alusdokumentides sätestatud nõudeid tõlgendanud ekslikult ning seeläbi jõudnud ebaõigete järeldusteni. Nimelt leiab vaidlustaja, et Eesti paigutusega klaviatuuri nõude (*Eesti paigutusega ning klahve märgistustega: „<“, „>“ ja „windows klahvi“ sisaldav klaviatuur*) sätestamine tähendab, et paigutus peab vastama standardile EVS 8:2008 „Infotehnoloogia reeglid eesti keele ja kultuuri keskkonnas“. Standardist lähtumise nõuet ei ole hankija hanke alusdokumentides kehtestanud, ega saanud ka sellest hindamisel lähtuda. Kui hankija oleks siiski lähtunud hindamisel eelnimetatud standardist, saaks hankijale ette heita, et hankija on hindamise käigus lisanud tingimusi, sest hankija koostatud tehniline kirjeldus sellist nõuet ei sätesta.
- 2.14. Vaidlustaja on seevastu õigesti leidnud, et Eesti klaviatuuri eripäradeks on muuhulgas täpitähed (Ü, Ö, Õ, Ä), nende asetused klaviatuuril ja erinevate märkide-sümbolite asukoht ja koospaiknemine klahvidel. Näiteks Õ-täht esineb üksnes eesti keeles ja on vaid Eesti paigutusega klaviatuuril (seejuures erinevalt teistest klaviatuuridest on Eesti klaviatuuril Õ-täht eraldi klahv koos §-märgiga). Samuti on Eesti klaviatuuril näiteks eraldi klahvina täht Ü. Need nõuded on ka kolmanda isiku pakutud sülearvuti puhul täidetud.

(2)

- 2.15. Vaidlustaja leiab, et kolmanda isiku pakutud seadme müratase ei ole vastav hanke alusdokumentides sätestatule, ega ole ka tõendatud.
- 2.16. Hankija on seisukohal, et lähtuvalt hanke alusdokumentides kehtestatud hindamismetoodikast on kolmanda isiku pakutud seadme müratase vastav alusdokumentides sätestatule ning ka tõendatud.
- 2.17. Hankija on hanke alusdokumentide lisas 8 vastavustabel osa 2 klass 1 (leitav riigihangete registrist alusdokumentide alt) sätestanud tingimuseks, et müratase (helirõhk) ei tohi ületada operaatorile režiimil „operating CPU“ 35 dB või režiimil “50% operating CPU“ 35 dB (ISO 7779 standardile vastava mõõtmise tulemusena, deklareerituna ISO9296 standardile vastavalt).
- 2.18. Kolmanda isiku pakkumuses jäävad kõik nõutud näitajad soovitud normi piiresse (asjaolu tõendab pakkumuse juurde esitatud deklaratsioon).
- 2.19. Hankija selgitab, et hindamismetoodika kohaselt esitatakse pakkumuse juurde ka tõend (hanke alusdokumentide lisas 8 vastavustabel osa 2 klass 1: veerg E- „Viide allikale (pakkuja peab viitama pakkumuse koosseisus esitatud dokumentidele, sh lehekülje nr ja dokumendi nimetus ja/või Interneti leheküljele, kus hankija saab kontrollida esitatud väärtuste vastavust)“). Tõendile on sätestatud täpsem nõue hanke alusdokumentides (sätestatud tehnilises kirjelduses, leitav riigihangete registrist alusdokumentide alt), mille punkti 3.10 kohaselt peab pakkumus „sisaldama sülearvutite täielikku tootja spetsifikatsiooni. Lisatoodete spetsifikatsioon lisada nende olemasolul. Tootja spetsifikatsiooni all käsitleb hankija tootja poolset tooteinfot pakutava asja osas.“
- 2.20. Hankija ei viinud läbi hankemenetluse, sealhulgas hindamise ja testimise raames mistahes

mõõtmisi, et tuvastada, kas pakkumuses esitatud näitajaid (ning tõendid) vastavad tegelikkusele. Sellist võimalust ei näe ette hanke alusdokumendid.

- 2.21. Seega teostati pakkumusega esitatud vastavustingimustele vastavuse kinnituse kontrolli seadmete testimisega valitud hindamiskriteeriumitele, mis vastavad kõik hanke alusdokumentidele. Testseadmete abiga sai hankija veenduda pakkumuste sisulises vastavuses. Seadmete testimine oleks võinud kaasa tuua küsimusi seadmete vastavuse kohta, mida hankija oleks saanud pakkujatelt läbi selgitustaotluste küsida, et veenduda pakkumuse vastavuses hanke alusdokumentidele.
- 2.22. Täiendavalt testiti tingimustele vastava sülearvuti koostoimimist koos testimiseks toodud monitoriga, sh nõutud sülearvuti laadimine läbi monitori, Daisy-Chain funktsionaalsus, monitori USB-hub funktsionaalsus (nt hiire-klaviatuuri toimimine ühendatuna monitori USB porti).
- 2.23. Eelnimetatud selgitused kehtivad ja on samad kogu vaidlustuses esitatud väidete kohta kolmanda isiku poolt esitatud pakkumuses esitatud seadmete mittevastavuse ümberlükkamiseks. Menetlusökonomikast lähtuvalt ei korda hankija tõenditele esitatavaid nõudeid ega testimise sisu teistes seisukoha punktides.
- 2.24. Seega ei ole vaidlustaja etteheited kolmanda isiku pakkumuses esitatule ega hankija poolt tehtud hindamisotsusele põhjendatud.

(3)

- 2.25. Vaidlustaja leiab, et kolmanda isiku pakutud lisaseadmed ei vasta hanke alusdokumentides sätestatule (USB saatja ulatub arvuti korpusest 0,77 cm kaugusele).
- 2.26. Hankija leiab, kolmanda isiku pakkumuses deklareeritud väärtus on vastav ja tõendatud hanke tingimuste kohaselt (leitav pakkumuse juurest).
- 2.27. Hanke alusdokumentide lisa 8 osa 2 klass 1 leht „K1 Lisaseadmed“ rida 36 kohaselt on hankija sätestanud tingimuseks juhtmevaba arvutihiire ja klaviatuuri komplekti puhul, et USB saatja peab olema vähemalt AES-128 krüpteeringuga ning ei tohi arvuti korpusest eemale ulatuda rohkem kui **0,7 cm**.
- 2.28. Hankija on andnud tehnilise kriteeriumi kümnendiku täpsusega. Vaidlustaja poolt esitatav väide, et kolmanda isiku pakutav USB saatja ulatub sülearvuti korpusest eemale vähemalt 0,77 cm ehk rohkem kui hankes lubatav „mitte rohkem kui 0,7 cm“, on ekslik kuna kriteerium ei ole 0,70 (sajandiku täpsusega), vaid on 0,7 (kümnendiku täpsusega). Seega oleks mittevastav USB saatja sülearvuti korpusest väljaulatuv osa 0,8 ja rohkem.
- 2.29. Samuti on oluline mõista, et mõõtmised teostas vaidlustaja ise, oletataval arvutil, kusjuures ei ole teada ka lisaseadme arvutisse paigaldamise korrektsus.
- 2.30. Lisaks eeltoodud selgitustele kehtib ka seisukoha 3 osa puhul hankija esitatud väide, et väärtus oli kolmanda isiku poolt deklareeritud ja tõendatud nõuetekohaselt, mistõttu ei ole hankijal alust selles kahelda.
- 2.31. Seega ei ole vaidlustaja etteheited kolmanda isiku pakkumuses esitatule ega hankija poolt tehtud hindamisotsusele põhjendatud.

(4)

- 2.32. Vaidlustaja leiab, et hankija on andnud pakkumustele ebaõigesti hindepunkte hindamiskriteeriumis „Ekraani heledustugevus (mõõtmisühik nitt)“, kuna kolmanda isiku pakutud seadme ekraani heledustugevus ei saa olla 1000 nitti, vaid on vähem.
- 2.33. Hankija seatud nõue (hanke alusdokumentide lisa 8 vastavustabel osa 2 klass 1) „Vähemalt 300 nitti“ on hankija hinnangul kolmanda isiku pakutud sülearvutil täidetud.
- 2.34. Hindamisel punktide jagamisel on lähtutud kolmanda isiku pakkumuses esitatud 1000 nitti pakkumuses deklareeritud ja vastavalt hankija kehtestatud nõudele ka tõendatud (tõend leitav pakkumuse juurest).
- 2.35. Kolmas isik on kinnitanud oma pakkumuses sisse ehitatud privaatsusfiltriga koos esitatud

ekraani heledustugevuse näitajat 1000 nitti. Pakkija peab olema teadlik tehnilises dokumendis esitatud kitsendusest ja valeandmete esitamisega kaasnevate võimalike tagajärgede eest. Kui tegelik heledus oleks olnud madalam, oleks pakkuja pidanud esitama madalama näitaja kuna pakkuja kohustus on esitada tõesed andmed.

- 2.36. Samuti on hankija veendunud sülearvuti ekraani heledust vaatlusel hinnates, et kolmanda isiku pakutava seadme ekraani maksimaalne heledus on märgatavalt heledam kui vaidlustaja pakkumuses pakutava sülearvuti maksimaalne ekraani heledus. Hankijal puudub kahtlus, et esitatud näitaja ei ole õige.
- 2.37. Privaatsusfiltri funktsionaalsus on hankijal nõutud täpsustusega - võib olla kas eraldi paigaldatav või sisse ehitatud. Hankija on teadlik, et nii paigaldatava kui ka sisse ehitatud privaatsusfiltri funktsiooni sisselülitamisel on ekraani heledus madalam, sealhulgas tootja spetsifikatsiooni kohaselt ka privaatsusfilter, mida on pakkunud vaidlustaja enda sülearvutile. Nii eraldi paigaldatava privaatsusfiltri kasutamisel kui ka sisse ehitatud privaatsusfiltri funktsiooni rakendamisel on ekraani nähtav heledus mõlemal juhul märgatavalt madalam.
- 2.38. Hankija leiab, et hindamisotsust tehes on tagatud pakkujate võrdne kohtlemine, kuna ka teistel pakkujatel, kes ei kasuta sisse ehitatud privaatsusfiltrit, vaid eraldi paigaldatavat, ei ole küsitud eraldi paigaldatava privaatsusfiltri mõju ekraani heledusele, ega hinnatud tegelikku ekraani heledust koos paigaldatud privaatsusfiltriga, vaid lähtudes tootja tehnilisest spetsifikatsioonist ja ekraani heleduse näitajast ilma privaatsusfiltrita.
- 2.39. Seega on vaidlustaja etteheide hankija ebaõige hindamise osas alusetu.
- 2.40. Hankija juhib vaidlustuskomisjoni tähelepanu ka asjaolule, et hankija ei saa kehtestada hindamismenetluse käigus täiendavaid nõudeid. Sarnaselt ei ole hankijal ka vaidlusalusel riigihanke menetluses võimalik kahelda deklareeritud ja nõuetekohaselt tõendatud asjaolus, kuivõrd hankija ei ole kehtestanud täpsemaid nõudeid esitavatele tõenditele. Hankija vastupidises tegevuses saaks hankijale ette heita ebavõrdset kohtlemist ja uute nõuete kehtestamist menetluse käigus.
- 2.41. Ärisaladusega hankija seisukohta lisab hankija dokumendid „Foto 2“ ja „Foto 3“. Nendelt nähtuvad samal ajahetkel sama kaameraga tehtud kõrvuti asetsevate sülearvutite ekraanide maksimaalne valgustustugevus. Vasakul kolmanda isiku pakutud seadme ekraan ilma privaatsusfiltrita, mis tehnilise spetsifikatsiooni kohaselt valgustugevusega 1000 nitti. Paremal võrdluseks hankijal kasutuses olev teise tootja sülearvuti (suvaline sülearvuti) ilma privaatsusfiltrita maksimaalse valgustugevusega tehnilise spetsifikatsiooni kohaselt 300 nitti. Pildilt nähtub, et kolmanda isiku pakutud sülearvuti ekraan on oluliselt eredam.
- 2.42. Seega on ennatlik vaidlustaja väide, mille kohaselt oleks hankija pidanud koheselt märkama, et deklareeritud 1000 nitti pole võimalik või on ebareaalne number. Hankijal ei olnud alust ka seadmete vaatlemisel kahelda, et esitatud number võiks ebakorrektna olla, kuna on näha, et võrreldes 300 niti tugevusega on erinevus hõlpsasti märgatav.

(5)

- 2.43. Vaidlustaja leiab, et hankija on andnud pakkumustele ebaõigesti punkte ka hindamiskriteeriumis „Aku mahutavus“, kuna kolmanda isiku eeldatavalt pakutud sülearvuti HP aku tegelik mahutavus ei ole tõendatult 51 Wh.
- 2.44. Hankija hinnangul on kolmanda isiku pakkumuses esitatud näitaja 51 Wh „Design capacity“ ning see vastab hankija tehnilistele tingimustele. Samuti on pakkuja esitanud nõuetekohase tõendi enda deklareeritud väärtuse kinnitamiseks. Hankijal puudub alus pakkuja esitatud deklaratsioonil ning tõendis kahelda.
- 2.45. Hankija selgitab, et pakkuja poolt viidatud erinevad mõjutused aku mahutavusele ja selle vähenemisele on üldtuntud. Kolmas isik on ka oma pakkumuse tõendiga esitanud täiendava selgituse, et aku mahutavus väheneb loomulikult teel mittekasutamisel ning ajast, kasutamisest, keskkonnast, temperatuurist, süsteemi konfiguratsioonidest, aplikatsioonidest, seadeldistest, energia juhtimise sätetest ja teistest asjaoludest lähtuvalt. Asjaolule on viidanud ka vaidlustaja ise (vaidlustuse punkt 7.34).
- 2.46. Seega on vaidlustaja etteheide hankija ebaõige hindamise osas ja kolmanda isiku pakkumuse mittevastavuse osas alusetu.

2.47. Kokkuvõtvalt leiab hankija, et kogu vaidlustus on üles ehitatud ennatlikele oletustele ning hanke tehniliste tingimuste meelevaldsele tõlgendamisele. Seetõttu tuleb vaidlustus jätta täies ulatuses rahuldamata.

3. Menetluslikud küsimused ja taotlused

3.1. Jätta vaidlustus rahuldamata.

3.2. **Menetluskulud.** Jätta menetluskulud vaidlustaja kanda.

3.3. **Vaidlustuse läbivaatamise viis.** Hankija on nõus vaidlustuse menetlemisega kirjalikus menetluses.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Fredy Bogomolov
jurist